

V rámci rozvojového projektu MŠMT na rok 2011 „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“

ÚVOD

Vážené čtenářky a vážení čtenáři, přinášíme vám další číslo našeho pololetníku Vysokoškolské poradenství aktuálně, který vydáváme za přispění rozvojového projektu MŠMT ČR „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“. Kromě zajímavých aktivit v rámci projektu přinášíme informace z různých oblastí zejména psychologického poradenství. Nechybí ani zahraniční dobrá praxe v poskytování psycholo-

gického poradenství na dublinské univerzitě, upoutávky na zajímavé publikace z oblasti multikulturního, speciálního a studijního poradenství. A v neposlední řadě nabízíme přehled domácích a zahraničních aktualit nejen na poli poradenství. Přejeme vám příjemné čtení a vše dobré v novém roce 2012.

Diana Hověžáková a Iva M. Tahová
Profesně poradenské centrum FF UP

AKTUALITY

- Mezinárodní konference expresivních terapií SPOLEČNÝ PROSTOR
- Kongresové dny výchovného poradenství 2012
- Konference Psychologie práce a organizace v ČR
- Konference Kariérovým poradenstvím k sociální spravedlnosti
- Akce NACADA (National Academic Advising Association)

ROZVOJOVÝ PROJEKT NA ROK 2010

VŠE SPUSTILA WEBOVÝ ROZCESTNÍK PRO LEPŠÍ ORIENTACI STUDENTŮ PŘI OSOBNÍCH PROBLÉMECH

Mgr. Ing. Martin Lukeš, Ph.D., VŠE v Praze

V rámci rozvojového projektu MŠMT „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“ vytvořil PhDr. Martin Cipro, Ph.D. za asistence dalších pracovníků Rozvojového a poradenského centra VŠE informační rozcestník, jehož cílem je umožnit studentům rychlou a snadnou orientaci v jejich osobním problému.

Problémy jsou dle své závažnosti a naléhavosti rozděleny do čtyř kategorií, od méně závažných problémů, se kterými se dá žít, ale zbytečně obtěžují a vedou k pocitům subjektivní nepohody, až po problémy závažné. Pro každou kategorii problémů jsou uvedeny a stručně popsány problémy, které do dané kategorie spadají. Studenti tak mohou snad-

OBSAH

ROZVOJOVÝ PROJEKT NA ROK 2011

- 1 Rozcestník pro studenty na webu VŠE
- 2 Kulatý stůl na téma „VŠ poradenství v ČR“
- 3 Pedagogicko-psychologické souvislosti studijního selhání na VŠ
- 6 Závěrečná konference rozvojového projektu Rozvoj psychologického poradenství na VŠ v ČR

DOBRÁ PRAXE

- 7 Poradna odvykání kouření na UK
- 7 Spolupráce poradenských center v Brně (Veletrh Job Challenge)
- 8 Význam poradenských center v celostátním rozvoji studentů vysokých škol

REPORT Z AKCÍ PRO PORADCE

- 9 Mezinárodní konference o vzdělávání a pedagogické psychologii v Istanbulu

AKTUÁLNÍ TÉMA

- 10 Dyslexie u studentů vysokých škol

ZAHRA NIČNÍ ZKUŠENOSTI

- 12 Příklad dobré praxe: Psychologické poradenství na Dublin City University

PUBLIKACE

- 13 Multikulturní poradenství na vysokých školách v České republice: sbírka případových studií – vybraná kazuistika irského studenta: V zasetí životního scénáře rodičů
- 14 Studujte na VŠ i s SPU
- 15 Pomoci uspět na vysoké škole
- 15 Kariérové poradenství v České republice Zpráva o stavu v roce 2010

AKTUALITY

něji identifikovat, o jaký problém se v jejich případě jedná. K jednotlivým kategoriím jsou též naznačeny možnosti řešení a doporučení pro psychologickou pomoc. Konečně jsou na stránkách zprostředkovány kontakty na

jednotlivá psychologická pracoviště a je uvedeno, na jaké problémy jsou daná pracoviště orientována. Studenti tak rychle naleznou nasměrování na to pracoviště, které jim může pomoci s řešením jejich problému.

Stránky jsou sice prioritně určeny studentům VŠE, ale užitečné informace tam jistě naleznou i studenti jiných vysokých škol. Stránky jsou veřejně přístupné na adrese <http://rpc.vse.cz/psychologicke-poradenstvi/problem>.

KULATÝ STŮL „VŠ PORADENSTVÍ V ČR“

Mgr. Iva M. Tahová, PPC FF UP v Olomouci

Dne 2. 11. 2011 proběhl v rámci rozvojového projektu „Rozvoj psychologického poradenství v ČR“ druhý ročník kulatého stolu na téma VŠ poradenství. Akce proběhla v prostorách koordinátora projektu VŠE v Praze.

Cílem kulatého stolu bylo přinést návrhy pro optimalizaci VŠ poradenství, a to prostřednictvím diskuse zástupců z řad VŠ poradců a odborníků z jiných organizací zabývajících se poradenstvím se zástupci MŠMT a Národního poradenského fóra. V roce 2009 se akce uskutečnila přímo v prostorách MŠMT a zúčastnili se jí tři zástupci MŠMT. V rámci letošního roku se bohužel nepodařilo zajistit účast zástupců MŠMT. Hlavním organizátorem akce byl partner projektu Profesně poradenské centrum FF Univerzity Palackého v Olomouci. Mezi dalšími konkrétními cíli realizované akce je třeba také zmínit a/ zlepšení podmínek pro vykonávání poradenské praxe na VŠ prostřednictvím podpory ze strany vedení univerzit/fakult formou progresivnějšího financování a grantů, b/ navyšování kvality VŠ poradenství, které musí

být provázeno systémem hodnocení kvality včetně stanovení standardů atd.

Mezi účastníky letošního kulatého stolu byli zástupci projektu „Rozvoj psychologického poradenství na VŠ v ČR“, zástupci vysokých škol, Asociace VŠ poradců, Národního poradenského fóra a MPSV, dále zástupkyně projektu „Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání“ a odborníci z NÚOV a IPPP (původní názvy).

Diskuze se zaměřila na výsledky kulatého stolu z roku 2009 a navázání na ně; dále na problematiku oblasti VŠ poradenství definované poradci z praxe, na problémy a specifika VŠ psychologického poradenství a na představení projektů aktuálně řešících (alespoň částečně) problematiku VŠ poradenství.

Kulatý stůl byl uveden organizátory akce prezentací „Stav poradenských pracovišť na VŠ v ČR“, po které následovala moderovaná diskuze. V programu zazněla prezentace zástupkyně projektu Zajišťování a hodnocení

kvality v systému terciárního vzdělávání“ a především specifikace možné spolupráce mezi VŠ poradci a zástupci projektu, včetně Rady VŠ. Na závěr kulatého stolu byla vymezena samostatná sekce pro psychologické poradenství, kde byly definovány především jeho specifika v porovnání s jinými formami VŠ poradenství.

Hlavní témata, která byla v rámci hlavní diskuse otevřena:

- Podpora VŠ poradenství
 - a/ Optimalizace finanční i věcné podpory VŠ poradenství musí přijít především z rozhodnutí vedení univerzit. Důležitost konkrétní cílené argumentace - potřebnost a výsledky poradenských služeb efektivně prezentovat přímo managementu
 - b/ Důležitost poradenství může verbalizovat i samotná cílová skupina prostřednictvím svých zástupců v akademických senátech a Radě VŠ
 - c/ Vhodné je také cílit na zástupce MŠMT, kteří rozhodují o tématech ve výzvách IPN
 - Potřeba přesnější definice VŠ poradenských služeb
 - Kontinuita poradenství v českém školství – ZŠ, SŠ, VŠ
 - Cílená a přesvědčivá argumentace potřebnosti VŠ poradenství
 - Kariérové vzdělávání může být i součástí kurikula (kreditované kurzy specifické pro jednotlivé fakulty)
 - Spolupráce s projektem „Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání“ a předání podkladů Konferenci rektorů a Rady VŠ (pracovní skupina pro vzdělávání)
 - Psychologické poradenství (vysoké nároky na psychologického poradce, etika poradenské práce, vykonávání psychologického poradenství „zdarma“; prolínání psychologického a kariérového poradenství)
- Z kulatého stolu vzešlo několik závěrů: Pracovní skupina tvořená zástupci rozvojového projektu, Asociace VŠ poradců a dalších od-

borníků zpracovala podklady pro Radu VŠ, Konferenci rektorů a zástupce MŠMT. A to s ohledem na fakt, že bude začínat nové tříleté období Rady VŠ, která bude nyní v lednu 2012 vydávat nové programové prohlášení. Tato pracovní skupina bude spolupracovat se zástupci IPN projektu „Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání“, a to formou zpracování definice „ide-

álu“ poradenských služeb, který bude použit následně pro hodnocení služeb pro studenty na českých univerzitách v rámci uvedeného projektu. V rámci IPN projektu bude monitorována i zpětná spokojenost studentů se studiem, uplatnitelnost a zaměstnatelnost studentů/absolventů, studijní úmrtnost. Byla již domluvena další schůzka se zástupci IPN projektu. Poradenství se takto dostane mezi

hodnotící standardy vysokých škol a může být ještě ovlivněna podoba nového zákona o VŠ. Partneři rozvojového projektu by rovněž měli kontaktovat zástupce svých univerzit v Radě VŠ, včetně Studentské rady Rady VŠ. Je potřeba mít na paměti, že aktivity podporující VŠ poradenství je třeba realizovat komplexně a na mnoha úrovních.

PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉ SOUVISLOSTI STUDIJNÍHO SELHÁNÍ NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČR: VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D., Pedagogická fakulta a poradenské centrum UHK

1 ÚVOD

Technická a informační revoluce v posledních více než deseti letech zvyšuje vzdělávací příležitosti pro stále širší okruh občanů. Zejména vysoké školství tak zásadně mění klientelu, a to ve smyslu nárůstu počtu studentů, změny struktury jejich studijních předpokladů, ale také vzniku nových oborů a nových forem studia. Všechny tyto změny kladou nároky na vysoké školy, od kterých se očekává, že se novým trendům přizpůsobí a zajistí přístupnost, efektivitu a kvalitu ve vzdělávání. V neposlední řadě však kladou důsledky těchto změn specifické nároky na samotné studenty.

Zpřístupnění vzdělávání širším vrstvám obyvatelstva různého věku vedlo k masifikaci terciárního vzdělávání. Od roku 2000 se podíl mladých lidí nastupujících na vysoké školy více než zdvojnásobil, od roku 1993 takřka ztrojnásobil. Dnes je čistá míra vstupu do terciárního vzdělávání 58,1%. Ve většině oborů poklesl počet špičkových studentů (Šteffl, 2009). Masovost podporuje rozvoj kvantifikovatelných ukazatelů ve vzdělávání. Pokrok ve studiu se vyjadřuje množstvím získaných kreditů, univerzity jsou hodnoceny podle množství absolventů. Jeho negativním důsledkem je také redukování četnosti osobních kontaktů vyučujících se studenty a rostoucí využívání neosobních forem kontaktu a výuky, zejména počítačových technologií. Dalším trendem je členění oboru do na sobě relativně nezávislých menších jednotek. Modularizace vysokoškolského vzdělávání může zase vést

k negativním důsledkům v případě, že nedochází k dostatečné komunikaci a spolupráci jednotlivých vyučujících, v modulech chybí integrační disciplíny a nedojde k syntéze jednotlivých poznatků. Studenti jsou ochuzeni o možnost využívání pozitivnímu transferu při studiu jednotlivých předmětů a o pochození hlubších souvislostí.

Aby se student úspěšně vypořádal s výše uvedenými nároky, měl by být dostatečně autonomní. Autonomie se týká schopnosti získávat relevantní informace, kriticky myslet, řídit proces vlastního učení a odpovědně se rozhodovat. Zkušenosti bohužel ukazují, že zdaleka ne všichni dnešní studenti jsou této samostatnosti schopni.

Na základě výsledků pilotního průzkumu realizovaného v roce 2007 na VUT v Brně, jehož cílem bylo zmapovat základní překážky studentů při průchodu studiem, bylo zjištěno, že problém se týká 15% neúspěšných studentů, v případě bakalářských studijních programů na 19% studentů. Důvody selhávání byly různé, velká část z nich se týkala autonomních dovedností při učení. 41% studentů hodnotilo studium jako „poměrně náročné“. Pokud studenti neuspěli u zkoušky, 50% z nich to přikládalo nízké znalosti učiva, 22% vysoké míře nervozity a 17% neschopnosti se přesně vyjádřit. 66% studentů uvedlo, že učení odkládají na poslední chvíli a 63% studentů uvedlo, že se na zkoušku připravuje několik dní předem, přičemž průměrná doba přípravy činila 3,5

dne. 48% z nich bojuje s nižší schopností se na učivo soustředit a 34% má potíže si učivo zapamatovat. 32% studentů uvádělo neochotu investovat do učení příliš mnoho času a nízkou motivaci dosáhnout u zkoušky dobrého výsledku. 27% studentů uvedlo nerealistické naplánování průběhu učení, 26% nadměrné soustředění na detaily a 7% nadměrné množství přípravy. Na otázku, co by studentům pomohlo při přípravě do školy a na zkoušky, odpověděli, že by ocenili, kdyby uměli lépe pracovat s pamětí (62%), lépe si plánovat svůj čas (57%) a osvojit si efektivní techniky učení (60%). Více než třetina studentů (34%) by pomohlo najít vyšší motivaci k učení a umět 36% pracovat se svojí nervozitou (Čihounková, Šustrová, 2009).

Tyto zneklidňující výsledky vedly k úvahám o širších souvislostech studijního selhání na vysokých školách a na podzim 2011 k realizaci dalšího šetření, jehož výsledky nyní předkládáme. Cílem průzkumu bylo zmapovat četnost výskytu různých typů studijních obtíží a analyzovat jejich okolnosti, příčiny a způsoby, jakými se s nimi studenti vypořádávají. Součástí šetření byla také analýza postojů a zkušeností studentů s vysokoškolským poradenstvím v dané oblasti.

2 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

2.1 Metoda a zkoumaný soubor

Metodou sběru dat byl dotazník vlastní konstrukce, obsahující 32 pětibodových škálových položek Likertova typu, 4 dichotomní položky a 9 položek s možností nestandardizované odpovědi. Při sběru dat byly kombi-

1 Průzkumné šetření bylo podpořeno grantem centralizovaného rozvojového projektu MŠMT na rok 2011

novány on-line a tužka-papír forma.

Data byla analyzována ve statistickém programu SPSS pomocí verifikačních (korelace, F-test a t-test) a exploračních metod (faktorová analýza s rotací faktorů a shluková analýza).

Zkoumaný soubor zahrnoval 585 studentů z 6 vysokých škol České republiky, které již několik let spolupracují v oblasti poradenství (VŠE v Praze, Univerzita Karlova v Praze, Vysoké učení technické v Brně, Masarykova univerzita, Mendelova univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci a Univerzita Hradec Králové). Z každé vysokoškolské instituce bylo dotázáno kolem 100 studentů, jejichž obory byly zvoleny tak, aby reprezentovali co nejširší spektrum vysokoškolských studijních oborů.² Vzorek studentů byl z 61% zastoupen ženami, 39% muži, průměrný věk celého vzorku byl 22 let.

2.2 Výsledky

Cílem průzkumu bylo zmapovat četnost výskytu různých typů studijních obtíží a analyzovat jejich okolnosti, příčiny a způsoby, jakými se s nimi studenti vypořádávají. Součástí šetření byla také analýza postojů a zkušeností studentů s vysokoškolským poradenstvím v dané oblasti.

Motivace studenta je jedním z významných faktorů ovlivňující studijní výsledky. Z tohoto důvodu bylo do dotazníku zařazeno několik položek mapujících sílu různých druhů motivů ke studiu vysoké školy. Odpovědi byly zpracovány metodou shlukové analýzy, která identifikovala tři typy studentů: **studenti s motivací získat co nejvyšší teoretické a praktické poznatky z oboru**, jejichž celkový podíl dosahoval 71%, **studenti motivovaní zejména získáním vysokoškolského diplomu**, (20%) a **studenti s nejasnou studijní motivací**, jejichž podíl dosáhl 9%. Podíl relativních četností zastoupených v rámci

² Konkrétně měly být rovnoměrně zastoupeny společenské vědy, právo, humanitní obory, ekonomické obory, technické obory, pedagogické obory, medicína a přírodní vědy. V případě studentů lékařství a práva se bohužel nepodařilo zajistit srovnatelný počet respondentů s ostatními obory (podíl obou oborů byl pouze 1 % oproti plánovaným 12,5%).

Schéma 1: Podíl relativních četností jednotlivých typů studijní motivace

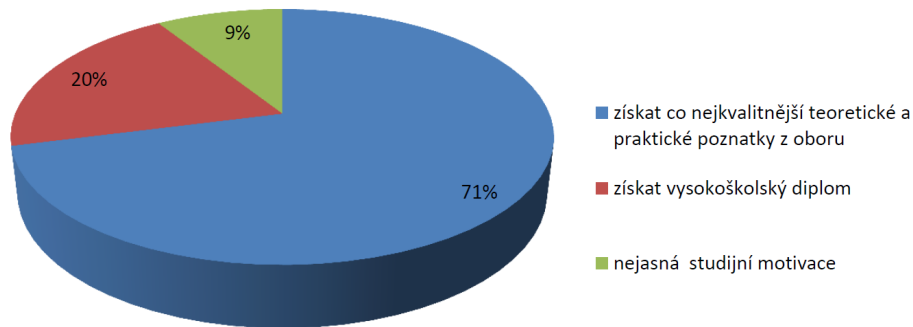
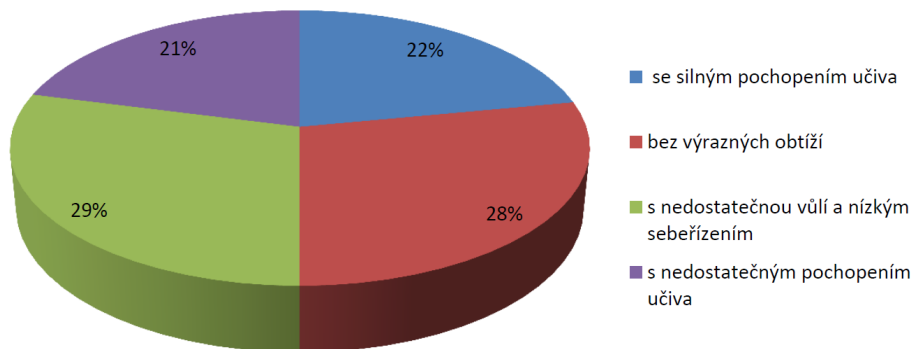

Schéma 2: Relativní četnosti 4 typů studentů podle studijních obtíží

jednotlivých typů studijní motivace je graficky znázorněn ve schématu č. 1.

U položek týkajících se **typu studijních obtíží** byla nejprve použita faktorová analýza, pomocí které byly extrahovány dva faktory:

1. porozumění (sycené položkami: Nejvíce těžkostí při studiu pro mě představuje: pochopení studované látky, selekce toho, co je důležité, stres při zkouškách, komunikace s vyučujícími a vyjadřování názorů před skupinou studentů);

2. sebeřízení (sycené položkami: Nejvíce těžkostí při studiu pro mě představuje: tvorba časového harmonogramu, vůle začít se učit a setrvat u učení až do konce, učit se tak, abych si byl/a schopen/a učivo zapamatovat). Soubor námi zkoumaných studentů se z hlediska těchto dvou dimenzí rozdělil do 4, z hlediska četnosti rovnoměrně zastoupených, typů:

- studenti se silným pochopením učiva (22%);
- studenti bez výrazných obtíží (28%);
- studenti s nedostatečnou vůlí a nízkým sebeřízením (22%);
- studenti s nízkým pochopením učiva (29%).

Ze schématu č. 2, ilustrujícího četnosti zastoupení jednotlivých typů studentů z hledis-

ka podílu faktoru porozumění a sebeřízení, je patrné téměř rovnoměrné zastoupení jednotlivých typů.

Považovali jsme za důležité zmapovat také širší souvislosti obtíží studentů při průchodu studiem. Z **okolností**, které za studijními obtížemi stojí, bylo identifikováno několik smysluplných kategorií obtíží: **rodinné těžkosti, psychické obtíže a potřeba skloubit studium s jinými aktivitami** (studium více vysokých škol, vrcholový sport, práce apod). S využitím shlukové analýzy jsme opět dospěli k několika typům:

- studenti bez výrazných negativních vlivů (43%);
 - studenti s potřebou skloubit studium s jinými aktivitami (studium více vysokých škol, vrcholový sport, práce apod – 29%);
 - studenti s výraznými osobními těžkostmi (rodinné problémy, psychické obtíže – 28%).
- Studenti posledního typu bývají nejčastějšími konzumenty poradenských služeb.

Četnost zastoupení jednotlivých typů v námi sledovaném opět vizualizuje následující schéma č. 3.

Ve vztahu k poradenství bylo důležité zjistit, jak studenti ke svým studijním přístupům a na koho se případně jejich řešení obracují. Z odpovědí vyplývá, že téměř polovina studentů

konzultuje a hledá řešení svých studijních potíží u svých stejně starých kolegů. Neformální vrstevnická podpora je přirozenou volbou zejména u méně závažných potíží. Relativně malá část studentů se za účelem řešení svých studijních problémů obrací na své příbuzné. Nejzávažnější typ studijních potíží zpravidla překračuje rámec pouze studijních záležitostí a je řešen konzultacemi s různými články vysokoškolské instituce, ať už se jedná o poradenská centra, studijní oddělení, garanty oboru apod. Četnost zastoupení jednotlivých zdrojů podpory a pomoci při studijních obtížích ve vzorku námi sledovaných studentů konkretizuje schéma 4.

Do jaké míry a s jakými zkušenostmi studenti v případě studijních obtíží služeb vysokoškolských poradenských center využívají, zjišťovat další soubor otázek. Na hypotetickou otázku, zda by využili služeb psychologického poradenství v případě problémů, odpovídá 40% studentů kladně, 60% záporně. 77% by však uvítala informace o možnostech řešení studijních obtíží. Studenti se o nabízených poradenských službách cítí být informováni spíše nedostatečně (v posledních 3 letech se však informovanost mírně zlepšila).

Z námi zkoumaného vzorku využilo služeb psychologického poradenství 11%. Přínosnost vysokoškolského poradenství v oblasti řešení studijních problémů je těmito studenty hodnocena jako mírně nadprůměrná. Výsledky odpovědí na škále 1-5 ilustruje schéma č. 5.

3 DISKUSE A ZÁVĚR

Z výsledků vyplývá několik závěrů nejenom o charakteristikách studentů a poradenství, ale potažmo také o aktuálním systému vzdělávání a o postojích studentů k němu. Více než polovina našeho vzorku studentů udává studijní potíže, ať spočívají převážně v nedostatečném pochopení látky či v neefektivním sebeřízení. Zhruba čtvrtina studentů zároveň připouští, že za jejich problémy jsou vážnější osobní či rodinné obtíže.

Tato poměrně vysoká čísla svědčí o potřebnosti psychologického poradenství na vysokých školách. V případě méně závažných obtíží při studiu mohou být užitečné preventivní programy a vzdělávací aktivity zaměřené na rozvoj efektivních studijních strategií i obecnějších dovedností jako je např. time-management, osvojení si zásad správné životosprávy apod. Také vrstevnické poradenství může být v těchto případech přínosné. Nastanou-li závažnější problémy, je však individuální poradenství nezastupitelnou složkou institucionální podpory, která se na řešení těchto potíží, jejich dopadu na studium a celý další „osud“ mladé osobnosti zásadně podílí.

Schéma 3: Relativní četnosti typů studentů podle okolností studijních obtíží

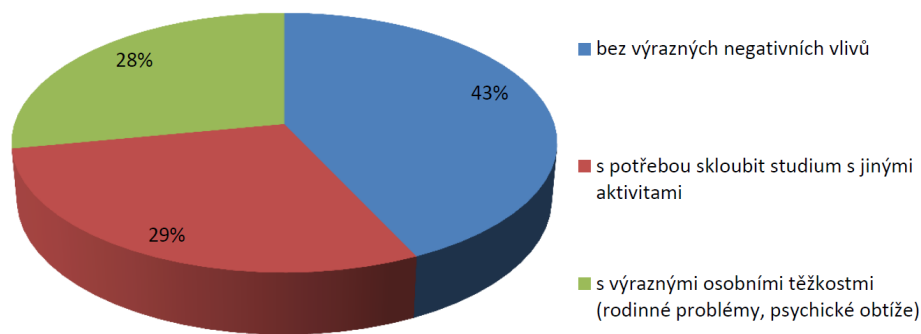

Schéma 4: Podíl relativních četností zdrojů opory při řešení studijních obtíží

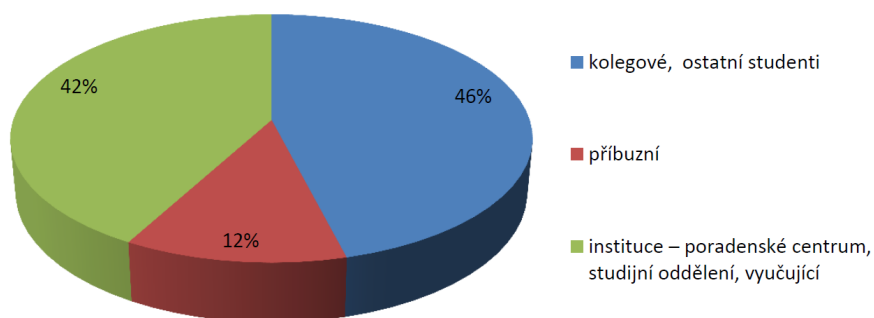
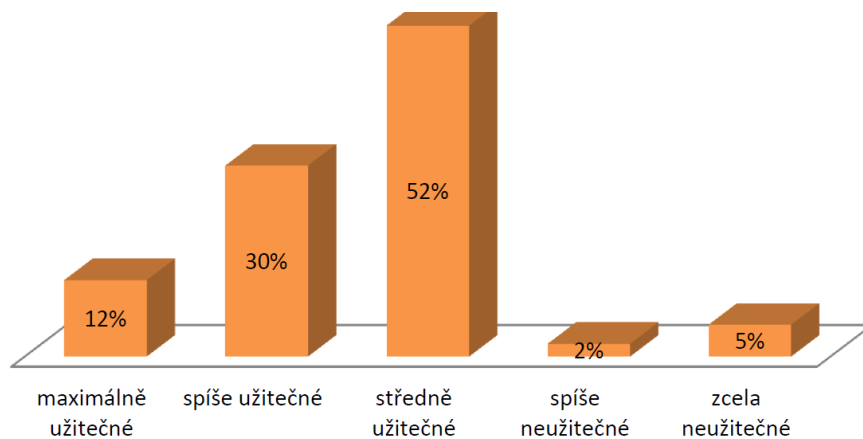

Schéma 5: Hodnocení přínosnosti vysokoškolského poradenství studenty, kteří využili jeho služeb

odpovědi studentů týkající se jejich zkušeností s poradenstvím na vysoké škole naznačují několik zajímavých trendů. Postoje všech námi oslovených studentů k poraden-

ství obecně jsou ambivalentní. Přestože by téměř tři čtvrtiny studentů uvítaly informace o možnostech řešení svých potíží při studiu, celých 60% námi dotázaných se zároveň domnívá, že by se na poradenské centrum v případě vážnějších obtíží neobrátili. Tato rozporuplná zjištění pravděpodobně reflektují ambivalentní emoce studentů při představě návštěvy poradenského centra z důvodu závažných studijních obtíží. Ty mohou být asociované s pocity osobního selhání a neochotou je v rámci univerzitního prostředí řešit. Tato zjištění mohou souviset také s rezervami

v oblasti propagace poradenských služeb na univerzitách, kdy v důsledku nedostatečného personálního zajištění není propagačním aktivitám ve smyslu podpory důvěry studentů a redukce jejich ostychu věnována odpovídající pozornost.

Námi realizované šetření mapuje pedagogicko-psychologické souvislosti, frekvenci a okolnosti studijního selhání na vysokých školách v ČR. Výsledky naznačují, že vysokoškolské poradenství je důležitou součástí institucionální podpory. Studenti dotázaní na zkušenost s poradenstvím vnímají zároveň jeho rezervy, a to zejména v oblasti propagace nabízených služeb, která může mít dopad na postoje a reálné využívání této formy podpory studenty. Okolnosti těchto nedostatků

nebyly předmětem výzkumu, je však možné poukázat na chronický nedostatek finančních prostředků a institucionální podpory ve vysokoškolské poradenské sféře.

4 ZDROJE

ČIHOUNKOVÁ J., ŠUSTROVÁ M. Analýza obtíží při průchodu studiem a její konsekvence ve vysokoškolském poradenství. Sborník abstraktů. 1. konference s mezinárodní účastí. Vysokoškolské poradenství versus vysokoškolská pedagogika. ČZU v Praze, IVP, AVŠP, 29.-30.6.2009, s. 49-50. (<http://www.lli.vutbr.cz/pruchod-studiem-2009>)

JUKLOVÁ a kol., Pomoci uspět na vysoké škole: manuál pro vysokoškolské poradce. Hradec Králové, Gaudeamus, 2011. ISBN

978-80-7435-164-8

<http://blog.aktualne.cz/blogy/ondrej-steffl.php>

5 AUTORKA - KONTAKT

Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D.

Pedagogická fakulta a poradenské centrum

Univerzita Hradec Králové

Rokitanského 62

50003 Hradec Králové

Tel: 493 331 343, 774 668 444

email: katerina.juklova@uhk.cz

Článek vznikl za podpory grantu centralizovaného rozvojového projektu MŠMT pro rok 2011 „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“.

KONFERENCE ROZVOJ PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVÍ NA VŠ V ČR

Mgr. Diana Hověžáková a Mgr. Iva M. Tahová, PPC FF UP v Olomouci

Logickým vyústěním dvouletého rozvojového projektu MŠMT ČR „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“ byla stejnojmenná konference pořádaná 29. listopadu 2011 v Rajské budově VŠE – koordinátora projektu.

Hlavním tématem konference bylo psychologické poradenství s důrazem na moderní poradenské a vzdělávací aktivity. V programu vystoupili zástupci poradenských pracovišť partnerských vysokých škol, zástupci Asociace VŠ poradců a dalších odborných organizací.

Cílem konference byla rovněž reflexe aktivit uplynulých dvou let trvání projektu. Zástupci partnerských univerzit proto představili aktivity a služby, které mohli prostřednictvím projektu buď zcela nově nebo ve větší frekvenci poskytnout svým klientům, dále hovořili o tom, do jaké míry projekt pomohl snížit bariéry využívání poradenských služeb ze strany studentů a jakým způsobem funguje propojení forem poradenské činnosti. Byly

představeny nové publikace na téma multikulturní poradenství, studijní poradenství a problematiky znevýhodněných studentů. Konference dala možnost nahlédnout na témata pořádaných seminářů v rámci zdravého životního stylu, seznámila účastníky s výsledky kulatého stolu na téma vysokoškolské poradenství a také s koučinkovým přístupem v poradenství pohledem externího odborníka. V rámci projektu byl realizován průzkum mapující překážky úspěšného studia u studentů šesti českých vysokých škol, jehož výsledky na konferenci také zazněly. Zajímavá byla rovněž prezentace o přínosech vzájemné spolupráce v poskytování poradenských služeb tří brněnských vysokých škol.

Všechny prezentace jsou k dispozici na projektovém webu www.rozvojvsporadenstvi.cz.

EVALUACE KONFERENCE

Hodnotící dotazníky odevzdalo 27 účastníků konference. Akce byla hodnocena velmi pozitivně, 92 % respondentů hodnotilo

celkovou úroveň konference známkou 1 (na stupnici 1 - 5). Všichni respondenti (100 %) dali známku 1 také organizačnímu zajištění konference. Mezi obsahově nejzajímavějšími prezentacemi byla uváděna prezentace Univerzity Palackého v Olomouci (Mgr. Iva Mawlood Tahová - Výstupy z kulatého stolu VŠ poradenství v ČR) a dvě prezentace VŠE v Praze (1/ PhDr. Zuzana Hubinková, Ph.D. - Multikulturní poradenství, 2/ doc. PhDr. Ing. Eva Jarošová, Ph.D. a Mgr. Ing. Martin Lukeš, Ph.D. - Rozšiřování nabídky psychologického poradenství na VŠE v Praze). Prezentace UP v Olomouci byla zařazena mezi dvě nejzajímavější prezentace 10 respondenty a každá z dvou výše uvedených prezentací VŠE byla uvedena 8 respondenty. Úspěšná byla také prezentace Univerzity Hradec Králové (Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D., Slasti a strasti psychologického poradenství). V prostoru pro vzkazy pořadatelům se obvykle objevovala slova poděkování a přání pořádat další podobně zaměřené odborné akce. Jeden z respondentů uvedl také negativum, a to neúčast zástupců z MŠMT. Zástupci MŠMT na akci zváni byli, stejně jako tomu bylo v předešlých ročních konferencích, i v rámci dalších akcí rozvojového projektu.

PORADNA PRO ODVYKÁNÍ KOUŘENÍ NA UK

MUDr. Dagmar Schneidrová, CSc. (Studentská poradna)

Mgr. Tereza Kopřivová Herotová, Ph.D. (Poradna pro odvykání kouření)

Ústav zdraví dětí a mládeže, 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Od akademického roku 2010/11 je v rámci Studentské poradny při Ústavu zdraví dětí a mládeže 3. lékařské fakulty UK v Praze otevřena studentům VŠ poradna pro odvykání kouření. Poradna nabízí první kontakt, motivační pohovor a podporu při odvykání kouření založenou na kognitivně behaviorálním přístupu. Pro případy potřeby farmakologické léčby závislosti na tabáku je dohodnuta spolupráce s MUDr. Jiřím Doležalem (Centrum pro léčbu závislosti na tabáku, Klinika pneumologie a hrudní chirurgie 3. LF UK, Fakultní nemocnice na Bulovce). Studentům je v poradně k dispozici přehled všech Center pro léčbu závislosti na tabáku v ČR.

V rámci Rozvojového projektu MŠMT jsme v roce 2010 umístili informace o kouření a nabídku poradny pro studenty na webové stránky v oddílu Životní styl (<http://www.szu.cz/poradna/uspesnystudent>). V letošním roce jsme doplnili anglickou verzi pro zahraniční studenty.

V souvislosti se Světovým dnem bez tabáku (31. 5.) připravila Mgr. Tereza Kopřivová výstavku výtvarných prací studentů 3. LF UK a studentů Střední zdravotnické školy na Ruské ul. na téma „Proč nekouřit“. Na základě výtvarných návrhů studentů jsme vytvořily plakát, který byl distribuován na 3. LF UK, IPC UK a VŠE.

Na začátku akademického roku 2011/12 byli studenti opět informováni u zápisu - prostřednictvím Karolinky - vnitřního zpravodaje Vita Nostra Servis a nástěnek o nabídce poradenských služeb na 3. LF UK včetně odvykání kouření.

Služeb poradny pro odvykání kouření v roce 2011 využilo celkem 21 osob. Většinou se jednalo o studenty naší fakulty včetně studentů Univerzity třetího věku. 10 dotazů bylo na poradnu vzneseno prostřednictvím emailové adresy odvykanikoureni@centrum.cz, 9 studentů oslovilo Mgr. Kopřivovou po skončení výuky zaměřené na rizika poškození zdraví při užívání tabákových výrobků a pouze 2 klienti navštívili poradnu pro odvykání kouření osobně. Dále bylo v rámci psychologického poradenství jako vedlejší zakázka u 1 zahraničního studenta realizováno odvykání kouření cigaret a marihuany.

SPOLUPRÁCE PORADENSKÝCH CENTER V BRNĚ VELETRH JOBCHALLENGE PŘEDČIL VŠECHNA OČEKÁVÁNÍ

Mgr. Šárka Karmazínová, MU v Brně

Nejvíce vystavovatelů, nejvyšší návštěvnost, nejobsáhlejší doprovodný program. To je stručná vizitka jubilejního pátého ročníku veletrhu pracovních příležitostí JobChallenge, který se konal 9. listopadu 2011 v zajímavých industriálních prostorách bývalé strojírny v centru Brna. Právě Wannieck Gallery je jednou z příjemných novinek, jež letošní ročník přinesl.

Pětka pro JobChallenge znamenala rok zvětšování a rozšiřování. Novinkou tohoto ročníku bylo spojení tří brněnských univerzit. Na pořádání veletrhu se spolu s Masarykovou univerzitou podílela Mendelova univerzita v Brně a Vysoké učení technické v Brně.

JobChallenge je největším pracovním veletrhem, který na Moravě organizují vysoké školy. Na ploše 3000 metrů čtverečních se představilo přes sedmdesát zaměstnavatelů

z různých oblastí – od lékařství přes technické obory až po bankovníctví. Návštěvníkům nabízeli nejen absolventská pracovní místa, ale také možnost získat stáž při studiu nebo napsat pro firmu diplomovou práci. Uchazeči na veletrhu našli nabídky jednak velkých mezinárodních společností, ale také organizací neziskového charakteru a institucí veřejné správy.

Veletrh se povedl na výbornou, proto už nyní pořadatelský tým plánuje další ročník. Ten se uskuteční 14. listopadu 2012 a bude se opět snažit zprostředkovat kontakt mezi brněnskými vysokoškoláky a zaměstnavateli.

JobChallenge v číslech

- 3 univerzity se podílely na pořádání
- 5 ročníků má již veletrh za sebou
- 9 neziskových organizací se představilo
- 25 bodů měl doprovodný program

- 84 subjektů se zapojilo do veletrhu
- 350 metrů čtverečních měla zastavěná plocha
- 1100 účastníků zaregistrovalo své CV
- 2000 respondentů odevzdalo dotazník
- 2600 návštěvníků přišlo na veletrh
- 16000 přístupů zaznamenal veletržní web

Ptáme se návštěvníků: Jak hodnotíte veletrh?

„Ďakujem, že ste vypočuli naše minuloročné pripomienky a zmenili ste miesto konania. O mnoho lepšie sa diskutuje, keď do vás z každej strany nenarážajú ľudia.“

Studentka 5. ročníku na Přírodovědecké fakultě MU

„Byl jsem na veletrhu poprvé a jen tak dál! Skvělá akce.“

Student 2. ročníku na Ekonomicko-správní fakultě MU

„Super příležitost. Děkuji.“

Absolvent Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií VUT

Dotazníky ukázaly: návštěvníci byli spokojeni

Každý návštěvník dostal hned u vstupu do-

tazník, ve kterém se mohl k veletrhu vyjádřit. Celkem se JobChallenge zúčastnilo více než 2 600 návštěvníků, z tohoto počtu 74 % z nich zodpovědělo dotazník, díky kterému mohli pořadatelé hodnotit kvalitu konané akce. Tento dotazník byl cenným zdrojem informací, nejen na hodnocení, ale také kvůli tomu, že poskytuje detailní pohled na strukturu zúčastněných.

Celková spokojenost

Z hlediska spokojenosti účastníků lze veletrh hodnotit jako úspěšný. Kladně označilo veletrh JobChallenge 81 % dotázaných, přičemž velmi spokojena byla s veletrhem více než 1/4 respondentů. Nespokojenost vyjádřilo pouze 5 % účastníků.

Struktura respondentů

Nejčastěji zastoupená vysoká škola byla Masarykova univerzita. Z dotázaných bylo 61 % z této instituce. Necelých 16 % studentů uved-

lo Mendelovu univerzitu v Brně, jedenácti procenty bylo reprezentováno Vysoké učení technické v Brně a další se zařadilo k jiné instituci či neuvadlo žádnou z možností.

Ročník studia

Nejvíce veletrh oslovil studenty pátých ročníků, tedy ty, u kterých se dá předpokládat ukončení studia v tom-to či příštím roce. Z hlediska diference ročníků lze konstatovat určitou homogenitu zastoupení jednotlivých ročníků na veletrhu.

Co se vystavovatelům na veletrhu líbilo?

„Veletrh měl velmi dobré prostory a organizace byla také bez připomínek. Také byl JobChallenge provedený z hlediska návštěvnosti.“

„Bylo tam hodně studentů a byli aktivní. Měli zájem o stáže a také o diplomové práce. Jejich zájem byl odpovídající jiným veletrhům.“

„Velmi oceňujeme práci asistenta, který spolupracoval s naším stánkem. Byl velice profesionální a velmi nám pomohl.“

„Celková spokojenost s organizací a přínosy veletrhu.“

„S organizací veletrhu jsme byli maximálně spokojeni. Oproti předchozím ročníkům se to poprvé konalo ve větších prostorách a celková organizace byla na výbornou.“

„Organizačně to bylo perfektně zvládnuté, děkujeme!“

„Celkově převládá spokojenost. Protože jsme však technologická firma, uvítali bychom vyšší návštěvnost studentů z VUT.“

Poznámka: Ohlasy od vystavovatelů pocházejí z dotazníku, který jimi byl vyplněn písemně nebo elektronicky po konání veletrhu.

Zapište si do diáře datum 14. 11. 2012. To je termín dalšího ročníku veletrhu JobChallenge.

VÝZNAM PORADENSKÝCH CENTER V CELOSTNÍM ROZVOJI STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL

Mgr. Věra Janíková a PhDr. Ivan Janík, Motivace – životní styl, občanské sdružení

Celostní? Holistický? Jak to chápat? Co vše do celostního rozvoje patří?

Není to tedy nic tak závratně nového, ale v porovnání se vzděláváním před několika desetiletími, to změna je. A docela zásadní. Zatímco v minulosti se chápalo vzdělávání jako rozvoj vědomostí, celostní pojetí je mnohem širší. Připomeňme si Národní program rozvoje vzdělávání v ČR 2001.

Citujeme: Vzdělávání je často chápáno mnohými lidmi jako rozvoj pouze intelektuálních schopností. Ale to není celé vzdělání. Vzdělávání se vztahuje nejen k získávání vědomostí a učení, ale také k získávání sociálních a jiných dovedností, k duchovním, mravním a estetickým hodnotám a k žádoucím vztahům s ostatními lidmi a společností jako celku, k emočnímu a volnému rozvoji a konečně – ale ne na posledním místě – ke schopnosti přežít v mě-

nících se zaměstnaneckých podmínkách na pracovním trhu.

Od vytvoření toho dokumentu uběhlo 10 let a jeho slova se jen velmi pomalu proměňují ve skutečnost.

Žáci a studenti od základní až po vysokou školu získávají a v rámci školského systému svého studia musí zpracovat, spoustu informací. Úsilí školy je převážně zaměřeno na rozvoj mentální úrovně jedince. Množství poznatků a jejich následná kontrola, popř. plošné srovnávací testy, jsou pak vydávány za kritérium kvality školy. Zajisté existují obory – vyučovací předměty, ve kterých je taková praxe do jisté míry možná. Nicméně už dneska víme, že pouhá informace a následná vědomost nestačí. K tomu, aby osobnost žáka či studenta přijala poznatky, byla schopna je vřadit do své postojové struktury, naučila se nacházet jejich vzájemné propojení, je nezbytné, aby osobnost byla oslovována nejen

v oblasti mentální, ale aby byla oslovována jako celek.

Jak chápeme celostní rozvoj člověka? Pro jednodušší pochopení použijeme grafické znázornění osobnosti – květ zdraví.

Tělesné - Fyzické zdraví

Fyzické zdraví není asi zapotřebí blíže vysvětlovat. Je o tom, jak funguje naše tělo. Do jaké míry a v jaké kvalitě jsou uspokojovány jeho potřeby.

Vlastně to, co je pod tímto pojmem míněno, je způsob pojmání zdraví, který byl a stále je po celá léta vlastní naprosté většině lidí. Žaludek, žlučník, ledviny... a jejich fungování. Pojem „zdraví“ byl naplněn pouze tím, jak

nám slouží naše tělo. Dnes už víme, že je to pouze jedna z částí našeho zdraví.

Duševní - Mentální zdraví

Mentální zdraví – pod tímto pojmem zahrnujeme úroveň kvality přijímání informací, úroveň jejich zpracování a míru jejich využívání jak k užtku svému, tak ostatních.

Žijeme v době, kdy na nás ze všech stran „prší“ informace. Nejrůznější média na nás chrlí v rozmanitých podobách sdělení o tom, co se děje, co je zdravé, co nezdravé, co bychom měli a co neměli.

Zástupy nepřetržitě procházejí touto informační sprchou, a když se pozorně rozhledneme, tak celá řada procházejících, bez ohledu na to zda mají základní či vysokoškolské vzdělání, jsou suší. Na dosah je spousta informací, ale ne všichni jsou schopni je kvalitně zpracovat.

Citové - Emocionální zdraví

Emoce – toto slovo lidé znají, ale nejsou obvykle ochotni je zahrnout do pojmu „zdraví“. Dokážou si představit, co všechno je v „emocionální rovině“ člověka obsaženo, od pocitů štěstí, zklamání, neštěstí... Dnes se hodně hovoří o emoční inteligenci. Emoce se dostávají čím dál tím víc do centra pozornosti nejrůznějších odborníků na celém světě (frustrace, deprivace).

Hovoříme o dnešku, přesto ale už dávno v minulosti existoval pojem „bolest na srdci“. Už tehdy naznačovalo toto sousloví spojitost se zdravím člověka. Každý z nás už celou řadu emocí poznal na vlastní kůži a možná, že i sám pocítil, že se z nějaké nepříjemné emoční zkušenosti vyvinuly problémy v oblasti fyzického zdraví.

Společenské - Sociální zdraví

Tento aspekt našeho zdraví je velmi úzce spjat se zdravím emočním, ale samozřejmě i se všemi ostatními. Je v něm vyjádřeno, jak člověk žije v souladu se svým okolím, jaké má vazby jak v rovině soukromé, tak v rovině profesní. Je to významný aspekt našeho zdraví, protože pokud člověk nemá zrovna urovnané vztahy, nezvládá je..., pak mu to přináší řadu konfliktních situací, které se projevují v dalších aspektech zdraví a samozřejmě i ve zdraví fyzickém.

Osobní - Seberealizační zdraví

Tento pojem může být pro mnohé nový. Většina si tuto rovinu pro sebe – v souvislosti se zdravím – ještě nepojmenovala. Je třeba pochopit, že se nejedná o vyšší stupínku, kterého jsme v rámci společnosti dosáhli. Jedná se o můj vlastní pocit, zda tam, kde jsem, se cítím spokojený, mám pocit, že mohu odevdat to, co ve mně je, že jsem také oceňován... Může to být stejně tak místo na úrovni ředitele, předsedy vlády..., ale zrovna tak se může jednat o ženu v domácnosti. Zdůrazňujeme, že se jedná o vlastní pocit spokojenosti, satisfakce, smysluplnosti. Pokud člověk v této oblasti není „zdráv“, pak je lépe, když daný „post“ raději opustí, protože může přinést problémy nejen ostatním, ale především sám sobě.

Duchovní – Spirituální zdraví

I tento aspekt může být pro většinu velmi nový a může i překvapit. Většina lidí si dává pojem „duchovní“ do souvislosti s náboženstvím, nebo dokonce slovo „spirituální“ se spiritualismem.

Co je v něm obsaženo? Pro člověka, který je

věřící, je to docela jasné. Dosadí si do tohoto pojmu obsah, který mu dává jeho náboženství. Neznamená to však, že člověk, který není v tomto smyslu věřící, nemá své zdraví duchovní.

Každý z nás má své hodnoty, víry, přesvědčení, smysl života... Význam tohoto zdraví je pro každého z nás velmi zásadní. Člověk, který z nějakého důvodu ztratí smysl svého života, bortí se mu před očima vše, čemu bytostně věřil, může na vše rezignovat a ztratit chuť k životu, byť jeho zdraví fyzické je v naprostém pořádku.

V tomto pojetí se už léta snažíme oslovovat a usnadnit pochopení celostního rozvoje na všech stupních našeho vzdělávacího systému – od mateřských, přes základní i střední školy. Vysoké školy by měly na toto úsilí navazovat. Jejich studenti jsou ve věku, kdy se objevují různé otázky, překážky, zamyšlení nad postojem, které mohou velmi významně ovlivnit jejich život a možná i život druhých. Kdykoli se snažíme oslovit žáka nebo studenta, měli bychom mít na paměti, že před námi nestojí jen vypreparovaný mozek dychtící po vědomostech, ale bytost se svými potřebami, se svými city, vztahy, seberealizační představou, s hodnotami a vírami a samozřejmě i s určitou mentální úrovní. Pokud si uvědomíme každý sám u sebe svůj květ zdraví, nebude pro nás problémem oslovovat každého jedince stejným způsobem.

Pokud jste četli předcházející řádky pozorně, pak snad můžete souhlasit s naším přesvědčením, že právě poradenská centra mohou sehrát významnou roli v rozvoji studentů vysokých škol, v rozvoji jejich zdraví.

REPORT Z AKCÍ PRO PORADCE

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE O VZDĚLÁVÁNÍ A PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGII V ISTANBULU: ZPRÁVA Z CESTY

Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D., Pedagogická fakulta a poradenské centrum UHK

Ve dnech 19.-22. října 2011 se v tureckém Istanbulu konal druhý ročník konference se zaměřením na vzdělávání a pedagogickou

psychologii.

Vzhledem k blízkosti zaměření akce a našich letošních projektových výstupů jsem se

se svými několika kolegy rozhodla k aktivní účasti. Tematicky konference pokrývala široké spektrum pedagogicko-psychologických oblastí včetně poradenství. Konkrétně vybírela k účasti v sekcích:

- Hodnocení a evaluace vzdělávání
- Vzdělávání učitelů
- Základní vzdělávací dovednosti

- Poradenství a poradenská psychologie
- Pedagogická psychologie
- Vývoj v adolescenci
- Teorie učení
- Efektivní vyučovací dovednosti
- Výuka cizího jazyka
- Management ve vzdělávání
- Vzdělávání dospělých
- Vysokoškolské vzdělávání
- Institucionální efektivita
- Speciální vzdělávání
- Technologie ve vzdělávání
- Distanční učení

Konferenci navštívilo téměř 300 aktivních účastníků z různých zemí 5 kontinentů – Evropy, Asie, Austrálie, Afriky a Severní Ameriky. Velké zastoupení měly především asijské státy (Turecko, Indie, Čína, Pákistán, Irán, Malajsie, Indonésie a Thajsko) a evropské země (Německo, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Anglie, Rumunsko, Estonsko, Česká republika a Slovensko), mezi řečníky však nechybělo ani několik Američanů, Kanadánů, Australanů a Egyptanů.

Kromě ústní prezentace konference připouštěla možnost prezentovat výzkumné výstupy prostřednictvím posteru, její součástí byla

také distanční jednání prostřednictvím aplikace Skype.

Celá konference zdařile kombinovala slušnou odbornou úroveň s mezikulturním dialogem a příležitostmi k poznávání místních specifik. Je zjevné, že vzdělávání a aktivity s ním související je celosvětovým aktuálním tématem a výměna znalostí a zkušeností mezi představiteli různých zemí, kultur, náboženství a přístupů byla velmi inspirující a přínosná. Pořadatelům patří velký dík za dokonalé organizační zvládnutí této zdařilé akce. Návštěvu dalšího ročníku lze všem zainteresovaným tedy vřele doporučit (<http://www.iceepsy.org/>).

AKTUÁLNÍ TÉMA

DYSLEXIE U STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL

Doc. Paed. Dr. Olga Zelinková, CSc.

Text přináší informace o studentech s dyslexií a dalšími poruchami učení na vysokých školách. Mapuje situaci v diagnostice i podpoře studentů v průběhu studia. Využity jsou poznatky z Centra pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami při HTF UK v Praze i zkušenosti ze zahraničí. V závěru jsou uvedeny informace o výsledcích sondy do světa zaměstnavatelů.

1. DYSLEXIE A JEJÍ SYMPTOMY JAKO BARIÉRY VE STUDIU

1.1. Projevy poruch učení ve čtení, psaní, při práci s čísly

Vysokoškolští studenti s dyslexií si většinou osvojili čtení na úrovni sociální únosnosti z hlediska rychlosti. Závažnějším problémem zůstává porozumění čtenému textu, dovednost pracovat s textem ve smyslu získávat rychle informace, orientovat se v textu.

V písemném projevu přes intenzivní práci v rodině nejen po dobu základní ale též střední školy nejsou schopni aplikovat gramatická pravidla, ačkoliv je v paměti mají. Závažnější překážkou vysokoškolského studia je omezená schopnost písemného vyjadřování, tj. vytvořit osnovu práce, udržet myšlenkový postup, mnohdy též rychle tvořit smysluplné věty.

Dyskalkulie je stejně závažnou překážkou ve studiu jako dyslexie. Jejím projevem jsou nejen obtíže v numerickém počítání (ty lze obejít kalkulačkou), ale především neschopnost orientovat se na číselné ose, časové přímce, chápat vztahy množství, číselné údaje spojené se studiem jakýchkoli oborů.

1.2. Deficity ve vývoji kognitivních funkcí jako bariéry ve studiu

Nedostatečný vývoj kognitivních funkcí je stejně závažnou bariérou ve studiu jako dyslexie, dysortografie a další. Ovlivňuje totiž nejen nácvik základních školních dovedností, ale proniká i do oblastí, které zdánlivě s poruchou nesouvisí.

Na první pohled by se mohl čtenář domnívat, že některé z popisovaných obtíží má každý člověk. Skutečnost je složitější. Uvedené deficity nepostihují všechny studenty se stejnou závažností, objevují se v různých kombinacích. Může se tedy stát, že se student velmi dobře vyjadřuje, jiný má vynikající prostorovou představivost a orientaci. Z toho vyplývá, že jedinec s dyslexií se učí jinak. Potřebuje jiné přístupy, jiné pomůcky, může mu vyhovovat jiný způsob předávání informací k tomu, aby zvládl studijní požadavky.

Komunikace – řeč

Deficity ve vývoji receptivní řeči způsobují ztrátu kontextu v plynulé řeči, sníženou schopnost vnímat dlouhodobě přednášku, delší vystoupení. Porozumění mluvené řeči je kromě obtíží v koncentraci pozornosti nepříznivě ovlivněno pomalým vybavováním obsahu pojmů.

Expresivní řeč může být narušena obtížemi ve vybavování pojmů a artikulační neobratností při vyslovování artikulačně náročných slov (např. slovo „poliomyelitis“). Obojí působí dojemem, že student není připraven. Přitěžujícími obtížemi je oslabení krátkodobé paměti, nízká koncentrace pozornosti a neschopnost provádět paralelně dvě aktivity. Důsledkem bývají natolik závažné obavy z vystupování na veřejnosti, které vedou k rezignaci na studium předmětu, kde je samostatné vystoupení požadováno jako jedna z podmínek získání zápočtu.

Zraková a sluchová percepce

Někteří studenti s dyslexií se obtížně orientují na stránce, nejsou schopni rychle najít hledaný údaj, zaměňují slova, např. nemohou – nemnohou. Potíže mají ve čtení textu psaného nezvyklým typem písma, na nevhodném pozadí (lesklý papír, špatně smazaná tabule, nevhodné barvy papíru, např. červený, oranžový) Jsou-li otázky a odpovědi v testech na různých místech na stránce, ztrácejí se. Obtí-

že mohou postihovat binokulární vidění. Oslabení sluchové percepcie způsobuje špatné vnímání a porozumění řeči v prostředí přesy-
ceném sluchovými podněty (práce ve skupi-
nách, kdy členové skupin spolu komunikují,
v hluku přicházejícím z vnějšku). Častou chy-
bou jsou záměny zvukově podobných slov.
Oslabení v oblasti percepcie i řeči narušují
učení cizímu jazyku.

Pravo-levá a prostorová orientace

Deficit se projevuje obtížemi při orientaci
v budově, ve městě, při orientaci na mapě.
Přestože student izolovaně zvládá základní
úkoly (určí pravou a levou ruku, směrově
rozliší vpravo-vlevo), v komplexních úkolech
i v běžném životě strany zaměňuje. Potřebuje
více času na zpracování informací typu „graf
vlevo nahoře, na obrázku vpravo dole apod.“

Spolu s oslabením zrakové percepcie a pomalým čtením může být tento deficit příčinou pomalé a nesprávné orientace v prezentovaném materiálu (zápis na tabuli, rychle běžící prezentace, jiné způsoby předávání informací).

Orientace v čase, organizace času

V těžších případech se mohou objevit záměny údajů na hodinkách. Častý je nepřesný odhad času v průběhu dne, záměny časových údajů, neschopnost sestavit si denní plán, rozvrh, odhadnout, co a za jakou dobu mohou zvládnout. Studenti se dostávají do časového stresu nejen při zkouškách, ale též při organizaci studijních povinností v průběhu semestru, zkouškového období.

Paměť

Krátkodobá paměť umožňuje podržet informaci v paměti pouze po dobu několika vteřin. Zajišťuje prvotní zapamatování pojmů, jmen, telefonních čísel, zapamatování zpráv, pokynů. Krátkodobá paměť se podílí na udržení myšlenkové linie při naslouchání, mluvení, psaní. Je nutná při vnímání diskuze a aktivní účasti v ní.

Nedostatečně rozvinutá krátkodobá paměť může být jednou z příčin chyb při opisování textu, opisování číslic, zapomínání dílčích úkolů v denním životě (kam jdu, kam jsem co uložil...) i neschopnosti udržet linii vystoupení při mluvení, plnění ústně zadávaných úkolů.

Pracovní paměť slouží ke krátkodobému uchování a zpracování informací. Pracuje též jako filtr obrovského množství informací, kterými jsme obklopeni, musíme je zpracovávat a reagovat na ně. (Jošt, 2011). Zajišťuje též provádění více úkonů současně (např. aplikace různých gramatických pravidel při psaní).

Koncentrace pozornosti

Specifické poruchy učení jsou často spojeny s obtížemi v koncentraci pozornosti. Student se soustředí krátkou dobu, často přerušuje práci, více odpočívá. Vytváří značné úsilí než se „zkoncentruje“. Snadno ho vyruší nejrůznější podněty. Zároveň však sám ruší ostatní opakujícími se projevy psychomotorického neklidu (vrtí se na židli, cvaká tužkou, pohupuje nohou).

Porucha procesu automatizace

Student potřebuje delší čas pro automatizaci poznatků i dovedností, brzy zapomíná osvojené poznatky, pokud nebyly zautomatizovány. Proto potřebuje k dobrému zvládnutí učiva více času. Na druhé straně vedou obtíže v automatizaci k neustálému hledání nových cest, tvořivosti, originalitě.

Organizace sebe sama

Projevují se omezenou schopností zorganizovat si práci, určit priority (co je nutné udělat ihned, co lze odložit).

Další specifickou obtíží je neschopnost provádět více aktivit současně, např. poslouchat výklad a současně zapisovat poznámky. Pokud takové aktivity vykonává, spotřebuje v porovnání se spolužáky neúměrné množství energie. Tím se zvyšuje únava, která způsobuje vyšší chybovost v následně plněných úkolech.

Sekvenční analýza

Obtíže se projevují při psaní i opisování čísel, textů, zaznamenávání poznámek, vyplňování formulářů, uspořádání záznamů, jmenování dní v týdnu, měsíců v roce. Zpracování informací je časově náročné.

Uvedené deficity se zřídka projevují současně. I jejich závažnost se liší. Proto neexistuje jediný typ dyslexie (dysortografie, dyskalkulie) se stejnými projevy a stejnými doporučeními pro reedukaci či podporu.

1.3. Sekundární obtíže doprovázející dyslexii

Sekundární obtíže spojené se SPU se projevují v psychice studenta, ovlivňují jeho psychický, emocionální a sociální vývoj.

2. DIAGNOSTIKA DYSLEXIE U STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL

Diagnostika dospělých byla dlouhá léta prováděna na základě testové baterie pro žáky ZŠ. V roce 2007 vydal IPPP testovou baterii pro dospívající a dospělé kolektivu autorek Cimlerová, Chalupová, Pokorná. Touto baterií se řadí naše republika mezi vyspělé státy, které disponují diagnostickým materiálem pro celoživotní posuzování nejen obtíží ve čtení, ale též dalších souvisejících symptomů.

2.1. Testová baterie

Testová baterie navazuje na pozitivní zkušenosti diagnostiky na základních školách a rozšiřuje testovou baterii o subtesty nové. Vyšetření předchází Anamnestický dotazník a Screeningový dotazník pro dospělé. Převzat je test čtení Krtek a text nesmyslných slov Latyš, rozšířením je tiché čtení s porozuměním – O děvečce, která v Blániku sloužila. Proband čte text potichu po dobu 3 minut a poté obsah reprodukuje. Písemný projev je hodnocen na základě diktátu vět a dále dvou diktátů pseudoslov (diktát slov a vět), jejichž cílem je zjistit úroveň fonemického povědomí, které je na základě našich i zahraničních poznatků stěžejní dovedností pro osvojování čtení a písemného projevu.

Úroveň fonemického uvědomění je diagnostikována zkouškami sluchové analýzy a sluchové syntézy (obsahují slova s náročnější hláskovou stavbou než zkoušky pro žáky ZŠ), nově je zařazena zkouška fonologické manipulace.

Zkouška zrakové percepcie velmi dobře simuluje specifické obtíže u dyslektiků. Je tvořena sestavami slov (Např. Hydrosystem group, a.s. – Hydrosystems group, a.s.). Proband má určit zda jsou stejné či ne.

Úroveň řeči v oblastech, kde se objevují vývojové deficity, je sledována na základě zkoušky Verbální fluence (jmenujte po dobu 1 minuty co nejvíce slov začínajících na N, K, P), Orientační zkoušky jazykového citu (náročnější podoba zkoušky pro školní věk) a kvalitativ-

ního rozboru specifického logopedického nálezu (opakování slov artikulačně náročných). Součástí testové baterie je Test obkreslování, Test dynamické praxe a Test zrcadlového vnímání.

Na základě vyšetření je vypracována zpráva, obsahující výsledky vyšetření a vyvozené závěry. Zprávu mohou vypracovat pouze odborná pracoviště.

2.2. Institucionální zabezpečení diagnostiky a následné podpory

V optimálním případě by měli diagnostiku provádět pracovníci Center pro studenty se

speciálními potřebami. Ta však neexistují na všech vysokých školách a často chybí odborníci se specializací na problematiku dyslexie. Proto je možné akceptovat též zprávy starší. Odbornými pracovišti jsou následující instituce:

- Pedagogicko-psychologická poradna, kde byl student sledován v době docházky na základní školu
 - Psycholog, speciální pedagog na střední škole
 - Poradenské centrum na vysoké škole
- Předpokládáme, že se práce v Centrech bude

zkvalitňovat. Součástí zprávy z vyšetření by mělo být doručení pro modifikaci studijních podmínek i ověřování výsledků studia, které vycházejí z platných předpisů. Sama diagnostika by měla být pouze prvním krokem pomoci studentům s dyslexií. Na ni musí navazovat další práce se studentem. Tyto úkoly nemohou plnit existující pedagogicko-psychologické poradny, které se nezabývají diagnostikou vysokoškoláků a není jejich úkolem pečovat o tuto věkovou kategorii.

ZAHRA NIČNÍ ZKUŠENOSTI

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE: PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ NA DUBLIN CITY UNIVERSITY

Doc. PhDr. Ing. Eva Jarošová, Ph.D., VŠE v Praze

Dublin City University (dále DCU) je moderní vzdělávací instituce sídlící v architektonicky zajímavém kampusu v příjemné čtvrti irského hlavního města. Statut univerzity získala DCU v roce 1989 a již v té době byla považována za „nekonvenční“ vysokou školu, a to vzhledem k uplatňování takových principů jako je důraz na propojení univerzitního vzdělávání a praxe s interdisciplinárními studijními programy. Zaměření univerzity je velmi široké. Zahrnuje technické, přírodovědné, ekonomické i humanitní obory. Její absolventi se tak uplatňují v nejrozmanitějších oborech praxe. V současné době studuje na DCU ve všech typech studijních programů cca 11 000 studentů.

Podpora studentů v průběhu jejich studia má mnoho podob – zahrnuje studijní, kariérové, finanční a psychologické poradenství. Na DCU existuje útvar pro podporu studentů se specifickými učebními potřebami či studentů zdravotně znevýhodněných, k dispozici je zdravotní služba a duchovní asistence.

Psychologické poradenství je zajišťováno v Counselling and Personal Development Service. Jeho pracovníky jsou poradenští psychologové/psychoterapeuti, z nichž dva jsou

zaměstnání na plný úvazek, jeden na částečný úvazek. Vedoucí tohoto poradenského pracoviště paní Helena Ahern má navíc možnost zvýšit kapacitu nabízených služeb v období sezónních výkyvů poptávky. V době, kdy se seznam studentů, žádajících tuto službu, nadměrně prodlouží, poskytují poradenskou službu na DCU i externí poradci, kteří s DCU průběžně spolupracují. Výhodou je i skutečnost, že zde mohou získat stipendium pro svou praxi i studenti vyšších ročníků magisterského studijního programu poradenství a psychoterapie. Jejich práce je samozřejmě supervidována akreditovanými supervizory. Organizační záležitosti pracoviště a registraci studentů, využívajících tyto poradenské služby, má na starosti administrativní pracovnice. Díky tomuto personálnímu zázemí poskytuje poradenské pracoviště psychologickou podporu ročně několika stovkám studentů. Podle ústního sdělení paní Heleny Ahern to byly v loňském roce více než čtyři stovky studentů, přičemž počet individuálních sezení na jednoho studenta byl průměrně 4,5. V jednotlivých případech počet sezení (jejich délka je obvykle 60 minut) variuje podle potřeb studentů/klientů – nejčastěji v rozmezí 4-6 sezení. V odůvodněných případech lze počet

sezení zvýšit na osm, ve zcela výjimečných na dvanáct sezení. Navýšení počtu sezení nad obvyklý rámec podléhá schválení vedoucí pracoviště.

Kromě předem domluvených sezení funguje na každodenní bázi i služba pro naléhavé případy. Poradci se v této „pohotovosti“ střídají. Prostory poradenského pracoviště zahrnují jak čekárnu pro studenty, tak vlnidné menší místnosti pro realizaci individuálních sezení. Psychologické poradenské pracoviště na DCU dále poskytuje edukativní materiály týkající se podpory duševního zdraví a psychických obtíží, se kterými se studenti potýkají. Zvýšená pozornost je věnována prevenci předčasného ukončení studia, které je vnímáno jako celoživotní problém. Jsou organizovány i skupinové formy podpory pro studenty či polední semináře ke zvládnutí stresu pro studenty i pracovníky DCU.

Pracoviště psychologického poradenství na DCU spolupracuje s vybranými studenty, kteří píšou své kvalifikační práce ve vyšších formách studia, a tak podporuje zkoumání poradenského procesu.

V celém kampusu univerzity je patrná snaha informovat studenty o možnostech poradenské podpory či krizové intervence, včetně kontaktů na linky důvěry, a vybavit je užitečnými edukačními materiály. Ty jsou volně k dispozici studentům i mimo prostory poradenského pracoviště. Obdobně jsou distribuovány letáky upozorňující na další

podpůrné a preventivní aktivity, které mají celoměstskou případně celostátní působnost. Příkladem může být kampaň „Please Talk“, která vznikla jako iniciativa unie studentů jedné vysoké školy a následně se rozšířila v celém Irsku. Je zaměřena na prevenci sebevražedného jednání studentů.

Vysokoškolští poradci mají v Irsku svoji asociaci „Irish Association of University and College Counsellors“ (IAUCC). Vodítkem pro zkvalitňování poradenských služeb na vysokých školách je publikace vymezující dobrou praxi v dané oblasti vydaná v roce 2006 Výborem pro kvalitu na irských vysokých školách

(„Irish Universities Quality Board“) pod názvem „Good Practice in the Organization of Student Support Services in the Irish Universities“.

PUBLIKACE

MULTIKULTURNÍ PORADENSTVÍ NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČESKÉ REPUBLICĚ: SBÍRKA PŘÍPADOVÝCH STUDIÍ

V rámci rozvojového projektu „Rozvoj psychologického poradenství na VŠ v ČR“ byla v roce 2011 zpracována a vydána publikace Multikulturální poradenství na vysokých školách v České republice: sbírka případových studií. Autorkou je PhDr. Zuzana Hubinková, Ph.D. z VŠE a kol. Publikace zahrnuje jak teoretický úvod (zařazení multikulturálního poradenství v systému poradenství, multikulturální poradenství v Evropě či představení nejčastějších problémů studentů VŠ a specifikaci poradenských kompetencí a nástrojů v multikulturálním poradenství), tak konkrétní kazuistiky studentů vysokých škol.

Vybrané kazuistiky budou publikovány i v našem newsletteru. V tomto čísle zařazujeme kazuistiku zpracovanou MUDr. Dagmar Schneiderovou, CSc. z 3. LF UK.

V ZAJETÍ ŽIVOTNÍHO SCÉNÁŘE RODIČŮ - KAZUISTIKA STUDENTA Z IRSKA

MUDr. Dagmar Schneiderová, CSc. 3.LF UK v Praze

Důvod vyhledání poradny

Klient je Ir, je mu 26 let a studuje 4. ročník medicíny. Vyhledal pomoc ve Studentské poradně 3. LF UK v únoru 2011. Působil na mne sympatickým, byť utrápeným dojmem a vyhledal na svůj věk mladší. Stěžoval si na potíže se studiem a na to, že se poslední dobou necítí dobře. Stěžoval si na sociální úzkost, depresi a izolaci – nezapadl do studijní skupiny pře-

vážně norských studentů, cítí se méněcenný v porovnání se studijně úspěšnějšími kolegy. Studuje pátým rokem 3. LF UK, před 2 lety přerušil na doporučení svého praktického lékaře studium na 1 rok z důvodu deprese a silné sociální úzkosti.

Rodinná a osobní situace

Dlouhodobé depresivní stavy a nízké sebehodnocení studenta vysvětluje nestabilním rodinným zázemím – rodiče se rozvedli v jeho 10 letech, oba rodiče – praktičtí lékaři byli závislí na alkoholu, žil přechodně u příbuzných a s otcem a matkou se viděl jen občas. Matka onemocněla a zemřela, když bylo P. 18 let. Vyčítá si, že s ní častěji nemluvil. Má 2 sestry – starší pracuje jako učitelka a bydlí se svou rodinou v Irsku, mladší sestra – dentistka se nedávno přestěhovala do Austrálie. Klient se t.č. potýká s nejistotou, zda otec v souvislosti se svými problémy s alkoholem zaplatí školné a výdaje na pobyt v Praze. Obavy a úzkostné myšlenky na otce mu brání v plném soustředění na studium a plnění studijních povinností. Musí si také hlídat vlastní konzumaci alkoholu s ohledem na rodinnou anamnézu a studentské prostředí s víkendovým pitím („students´ mantra“).

Poradenský kontrakt

Na otázku, co by potřeboval, odpověděl klient „pravidelné poradenství“. Nabídla jsem mu tedy možnost studijního poradenství a podporu v nelehké rodinné situaci a frekvenci

setkávání 1x za 1-2 týdny. Klient mou nabídku přijal a od února do konce srpna jsme se zatím sešli 16x.

Způsob práce

Jazykem naší komunikace je angličtina. Od začátku nebylo pro mne lehké klientovi beze zbytku rozumět, hovořil rychle, artikuloval nedbale, s irským přízvukem. Nechtěla jsem jej zpočátku opakovaně přerušovat v povídání o rodinných a osobních trápeních, a proto jsem dala přednost plynulosti našeho kontaktu a navázání důvěry prostřednictvím neverbální komunikace před zaměřením na detaily jeho výpovědi. S postupem času jsem si zvykla na jeho způsob mluvy a zvýšilo se mé porozumění jeho angličtině.

První 3 setkání jsem dala klientovi hodně prostoru, aby se vypovídal ze svého rodinného a osobního trápení. Zdálo se, že moje plná přítomnost a empatické a trpělivé naslouchání je to, co potřebuje. Mé povzbuzující otázky a soucitná účast vedly k tomu, že se mi docela rychle svěřil s velmi osobními věcmi. Nebylo pro mne lehké poslouchat jeho tíživý osobní příběh, padal na mne smutek a beznaděj. Zřejmě jsem s jeho líčením nasávala také pocity, které sám prožíval a které označil za „stravitelnější“ depresi a sociální úzkost. Snažila jsem se jej průběžně povzbuzovat k pokračování ve studiu, protože to se mi jevílo jako nejlogičtější cesta k nezávislosti od otce a rodiny v jeho současné situaci.

Na **4. setkání** hovořil klient o své úzkosti a studiu v sociálních situacích, vyhýbání se lidem a nízkém sebevědomí. Na konci sezení jsem mu doporučila, aby si o problematice sociální úzkosti něco přečetl na webových stránkách studentské poradny a zkusil sle-

dovat a zaznamenat své reakce v sociálních situacích (behaviorální přístup). Na **5. sezení** jsme pak podrobněji rozebrali jeho kognitivní reakce při setkávání se spolužáky. Dostali jsme se až ke kořenům problému na SŠ. Kvůli rodinné situaci klient střídal školy, nezapadl do kolektivu a cítil se neschopný mezi úspěšnějšími spolužáky.

Na **6. sezení** si klient stěžoval na špatný spánek a nedostatek struktury ve svém životě. Vypracovali jsme společně plán organizace dne a já jsem vyzvala klienta, aby si do příště zaznamenával, jak se mu daří plán naplňovat. Klient vyjádřil přání si také vyhodnotit svůj jídelníček, k čemuž jsem mu poskytla záznamy a metodiku. Na **7. sezení** jsme vyhodnotili záznamy z minulého týdne a dohodli se na následujících změnách za účelem zlepšení životosprávy - časnějším ukládání ke spánku, vyhnutí se alkoholu o víkendech s přáteli, běhání 3-4x týdně, zařazení 1 teplého jídla denně a zvýšení konzumace ovoce na 3 porce/den. Na **8. sezení** klient přichází s úsměvem, vypadá odpočatě a sebejistěji. Na dalších se-

zením jsme se zabývali organizací plánovaných zkoušek, způsobem studia a zvládní úzkostných myšlenek. Na **11. sezení** klient přichází po neúspěšném pokusu u důležitého testu. Neúspěchem se aktivoval jeho úzkostný vzorec uvažování: „Když neuspěju u zkoušky, znamená to, že jsem hloupý a cítím se mizerně, nevidím světlo před sebou“. Reagovala jsem na jeho úzkostné myšlenky prostřednictvím tzv. sokratovského dialogu, kdy jsem se snažila jej upozornit na problematické podmiňování vlastní sebedůvěry akademickým úspěchem. Upozornila jsem jej také na skutečnost, že neúspěch u zkoušek je přirozeně spojen se studem. Povzbudila jsem jej k tomu, aby se nadále nevyhýbal zkouškovým situacím, což by ještě prohloubilo jeho úzkost v budoucnu. Na **12. - 16. sezení** jsme se věnovali studijnímu poradenství - řešili aktuální plány a dílčí neúspěchy u testů, obavy ze selhání a zvládnutí nahromaděných studijních povinností. Do této problematiky čas od času probleskly obavy kolem otcova pití a klientovo striktní rozhodnutí, že se s otcem

o prázdninách nesetká, pokud bude v pití pokračovat. To také dodržel. Během prázdninové návštěvy Irska pobýval u starší sestry a poté se předčasně vrátil do Prahy. Po návratu upadl do stavu deprese, nebyl schopen se učit, soustředit. Teď jej čeká nápor odkládaných zkoušek a testů spojený s pochybnostmi, zda zvládne uzavřít 4. ročník studia. Podobný tlak termínovaných úkolů důvěrně znám z akademického prostředí a snažím se tedy klienta podpořit v tom, aby tento nápor na psychiku i kapacitu soustředění vydržel a otestoval své možnosti v konfrontaci s nároky školy.

Supervize

Po 2 sezeních jsem se potřebovala podělit o tíhu své poradenské práce se supervizorem. Shodli jsme se na dalším upřesnění zakázky s klientem a dvou zásadních směřech - práci s osobní historií (Gestalt přístup) a systematickém řešení studijních záležitostí (kognitivně behaviorální přístupy).

STUDUJTE NA VŠ I S SPU

Mgr. Jiří Černý a Mgr. Magda Šustrová, VUT v Brně

Specifické poruchy učení, označující se zkratkou SPU jsou široké veřejnosti již poměrně dobře známy. Nejčastěji se o nich hovoří v kontextu výukových potíží během základní školní docházky, u dospělých však tato problematika není dostatečně propracována, nebo je zmiňována jen okrajově. Proto se autoři pokusili popsat tuto problematiku podrobněji, aby ji přiblížili uchazečům o studium na vysoké škole, studentům vysokých škol, ale také všem ostatním, kterých se tato záležitost dotýká. V úvodu autoři představují pojem specifických poruch učení obecně, seznamují čtenáře s tím, jak tyto poruchy vznikají a podrobněji popisují konkrétní obtíže, které jsou s nimi spojeny. Nejčastěji jde o obtíže se čtením a psaním, případně počítáním, existují dále méně známé poruchy, např. hudebních schopností apod. K těmto poruchám jsou přidruženy ještě některé další průvodní projevy jako např. nedostatečná orientace v prostoru

a čase či v organizaci své práce. SPU mají vliv také na osobnost jedince, na jeho sebehodnocení, vztahy k ostatním lidem, postihují tedy do jisté míry celou osobnost. Nejznámější poruchou učení je dyslexie, jejíž výskyt se v současné době odhaduje v České republice asi na 2 %, při poměru chlapci - dívky 10:1. Dále se autoři věnují méně známým specifickým u dospělé populace a u studentů na vysokých školách. Ačkoliv jsou SPU často diagnostikovány již na začátku docházky na základní školu, mohou zůstat skryté a projevit se až na vyšším stupni vzdělávání. Zvláště užitečné mohou být studentům kapitoly o postupech, jak zefektivnit proces učení. V brožurce jsou zmíněny kompenzační postupy usnadňující učení jedincům trpícím SPU. Autoři nabízí užitečné odkazy, kam se jedinci s SPU mohou obrátit o pomoc. Tato příručka byla vytvořena za podpory decentralizovaného rozvojového projektu MŠMT ČR Podpora znevýhodně-

ných uchazečů o studium na VUT v Brně. Cílem je zvýšit motivaci studentů středních škol s SPU ke studiu na univerzitě a také jim pomoci k úspěšnému vstupu do studia a jeho pokračování.

The image shows the cover of a brochure titled "Studujte na VŠ i s SPU". At the top left is the logo of VUT Brno (University of Technology in Brno). At the top right is the logo of ICV (Institut celoživotního vzdělávání). The main title "Studujte na VŠ i s SPU" is written in large, bold, teal letters. Below the title is a small graphic of a person climbing a ladder made of letters. At the bottom right, there is a large, stylized graphic of a person climbing a ladder made of letters. At the bottom, there is a teal banner with the text "Nejen pro uchazeče o studium na Vysokém učení technickém v Brně".

POMOCI USPĚT NA VYSOKÉ ŠKOLE: MANUÁL PRO VYSOKOŠKOLSKÉ PORADCE

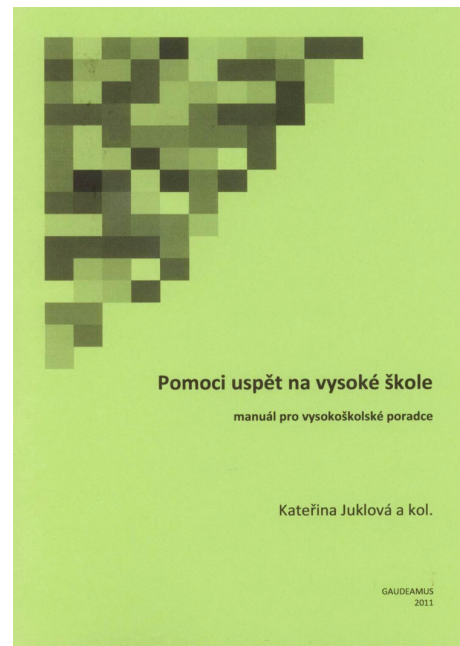
Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D. a kol.

Text je určen všem, kteří se podílejí na vysokoškolském vzdělávání, zejména poradcům, ale též pedagogům a dalším pracovníkům.

Úvodní kapitoly popisují aktuální trendy v současném terciárním vzdělávání a jejich dopad na samotné instituce a studenty. Čtenář je seznámen s některými zahraničními i českými výzkumy v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství. Prostředí českých vysokých škol je přiblíženo prostřednictvím aktuálně realizovaného průzkumného šetření. Na vzorku téměř 600 studentů 6 vysokých

škol různého zaměření z celé republiky jsou zmapovány nejčastější příčiny studijních obtíží na vysoké škole, jejich pozadí a způsoby řešení. Šetření přináší také aktuální analýzu postojů a zkušeností studentů s vysokoškolským poradenstvím.

V závěrečných kapitolách jsou naznačeny možnosti systémové prevence a podpory studentů v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství. Konkrétní příklady individuální poradenské intervence ilustrují kazuistiky, které jsou součástí poslední kapitoly.

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ ZPRÁVA O STAVU V ROCE 2010

Centrum Euroguidance vydalo další publikaci týkající se kariérového poradenství. Kniha mapuje stav kariérového poradenství v roce 2010 v České republice. Konkrétně se zaměřuje na strukturu poradenství u nás, možnosti vzdělávání kariérových poradců či zajímavými projekty zaměřenými na kariérové poradenství.

Publikaci lze stáhnout na webových stránkách Centra Euroguidance.

<http://www.euroguidance.cz/cz/publikace-euroguidance/karierove-poradenstvi-v-ceske-republice-zprava-o-stavu-v-roce-2010.html>

SPOLEČNÝ PROSTOR - MEZINÁRODNÍ KONFERENCE EXPRESIVNÍCH TERAPIÍ JE ZA DVEŘMI!

EXT.

EXPRESIVNÍ TERAPEUTICKÉ METODY
CESTA KE ZMĚNĚ V INSTITUČNÍ VÝCHOVĚ
Registrační číslo CZ.1.07/1.2.00/14.0026
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky.

Ve dnech **22.–24. března 2012** proběhne v Uměleckém centru Univerzity Palackého v Olomouci mezinárodní konference expresivních terapií s názvem **SPOLEČNÝ PROSTOR – COMMON SPACE – OBSHCHEYE PROSTRANSTVO**, kterou pořádá Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Tato výjimečná událost do Olomouce přivede arteterapeuty, dramaterapeuty, muzikoterapeuty a tanečně pohybové terapeuty se světovým renomé – experty z USA, Ruské federace, Velké Británie, Finska, Nizozemí a dalších

států. Mezi přednášejícími vystoupí rovněž přední zástupci expresivních terapií z České republiky. Záštitu nad konferencí dosud přejala Česká arteterapeutická asociace, Česká asociace tanečně pohybové terapie – TANTER a Česká muzikoterapeutická asociace. Vizi organizátorů konference je vytvoření platformy pro setkání, výměnu zkušeností a sdílení nových poznatků českých a zahraničních odborníků na jednom místě a ve stejném čase. Těžištěm konference bude mimo hlavní plénum série celkem 40 workshopů. Další informace o připravované konferenci jsou dostupné na webových stránkách www.spolecnyprostor.cz.

Konference je jednou z klíčových aktivit

projektu *Expresivní terapeutické metody – cesta ke změně v institucionální výchově*, reg. č. CZ.1.07/1.2.00/14.0026, ve kterém tým odborných garantů expresivních terapií pod vedením Mgr. Bc. M. Friedlové připravuje a realizuje výukové moduly arteterapie, dramaterapie, muzikoterapie a tanečně pohybové terapie pro výchovné pracovníky dětských domovů, výchovných ústavů a dalších výchovných zařízení. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

KONGRESOVÉ DNY VÝCHOVNÉHO PORADENSTVÍ 2012

Ve dnech **29. - 30. března 2012** se konají Kongresové dny výchovného poradenství 2012 s podtitulem *Aktuální otázky výchovného poradenství*. Předběžný program a přihlášku najdete na webových stránkách pořádající Asociace výchovných poradců na www.asociacevp.cz. Akce proběhne v hotelu Spa resort Tree of Life Lázeňská 165, Lázně Bělohrad.

KONFERENCE PSYCHOLOGIE PRÁCE A ORGANIZACE V ČR

Ve dnech **20. a 21. září 2012** se uskuteční konference *Psychologie práce a organizace v ČR*. Akci pořádají VŠE v Praze spolu s Českou zemědělskou univerzitou a Univerzitou Palackého v Olomouci. Konference je rozdělena mezi 16 tematických sekcí (např. Koučování a leadership development; Poradenská psychologie a řízení pracovní kariéry; Zdraví, well-being a pozitivní psychologie), zasílat abstrakty je možno už nyní. Podrobnější informace na <http://kpsr.vse.cz/psychologieprace/>.

DNY PROFESNÍHO ROZVOJE - STÁT SE SUPERVIZOREM: DALŠÍ KROK VAŠÍ KARIÉROVÉ DRÁHY?

25. ledna 2012, Holiday Inn Manchester Central Park, Manchester, Velká Británie

8. února 2012, Holiday Inn, Coventry, Velká Británie

Jednodenní interaktivní kurz, který se bude věnovat konkrétním úkolům supervizora, potřebné teorii a tomu, co je potřeba brát v potaz při supervizi poradenství, které je realizováno v různém prostředí a kontextu. Budete moci testovat své dovednosti v malých skupinách, a to jak v roli supervizora tak supervizovaného. Budete také moci využít coachingu ze strany tutorů. Kurz se zaměří především na individuální supervizi, tedy na supervizi jednotlivých terapeutů a poradců. Aktivitě zahrnou i experimentální práci v malých skupinkách a budou využity konkrétní případové studie.

Organizátorem akce je Britská asociace poradenství a psychoterapie (The British Association for Counselling & Psychotherapy, BACP).

Více o akcích BACP na: <http://wam.bacp.co.uk/wam/events.aspx?EVLST=ALL>

KARIÉROVÝM PORADENSTVÍM K SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOSTI: PROSPERITA A UDRŽITELNÝ ROZVOJ - VÝZVY PRO 21. STOLETÍ

3. - 6. října 2012, Mannheim, Německo

Organizátorem konference je HDBA, University of Applied Labour Studies v Mannheimu ve spolupráci s mezinárodní organizací IAEVG. Zájemci o přednesení referátu by měli organizátorům zaslat své příspěvky nejpozději do 31. ledna 2012. Možná registrace od 15. prosince 2011. <http://www.iaevg-conference-2012-mannheim.com/programme/programme-overview/>

AKCE NACADA

9. VÝROČNÍ INSTITUT HODNOCENÍ STUDIJNÍHO PORADENSTVÍ

15. -17. únor, 2012, Hilton DoubleTree Hotel, San Diego, CA, USA

Hodnocení studijního a kariérového poradenství je podstatou pro to, aby byl poradenský program úspěšný a efektivní. Tyto tři dny budou zaměřeny na základní komponenty úspěšného hodnotícího programu a na specifické strategie a nástroje pro tvorbu a implementaci hodnotících programů na vašich univerzitách.

Zaregistrujte se a získejte NACADA CD „Návod k hodnocení studijního poradenství“. Toto CD doplňuje informace, které získáte při samotné akci a poskytnete vám nástroje, které si můžete odvést do své domovské instituce a využít je v praxi.

PORADENSKÁ PARTNERSTVÍ: OSOBNOSTNÍ ROZVOJ A ŽIVOTNÍ TRANSFORMACE

12. června, 2012, The College Of New Jersey, Ewing, New Jersey, USA

Více o akcích NACADA na: <https://www.nacada.ksu.edu/>

**VYSOKOŠKOLSKÉ
PORADENSTVÍ
AKTUÁLNĚ**

Vysokoškolské poradenství aktuálně | Vychází dvakrát ročně | Vydává Profesně poradenské centrum FF UP v Olomouci v rámci rozvojového projektu MŠMT ČR „Rozvoj psychologického poradenství na vysokých školách v ČR“ (www.rozvojvsporadenstvi.cz). | Redakce: Mgr. Diana Hověžáková, Mgr. Iva M. Tahová. Překlady: Mgr. Iva M. Tahová. Grafika: Mgr. Petr Macháček. | Adresa redakce: PPC FF UP v Olomouci, tř. Svobody 26, 772 00 Olomouc | E-mail: ppc@upol.cz | Telefon: +420 585 633 250